

Tyrimas atliktas Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, rengiant Techninės paramos administravimo taisykles (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 28 d. įsakymas Nr.1K-337)

FIKSUOTŪJŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO IR TAIKYMO TECHNINĖS PARAMOS PROJEKTAMS 2014–2020 M. LAIKOTARPIU TYRIMO ATASKAITA

2014 m. vasario 20 d.

I. ĮVADAS

Fiksuotųjų įkainių nustatymo ir taikymo tyrimu techninės paramos projektams 2014 – 2020 m. laikotarpiu tyrimu (toliau – Tyrimas) siekiama nustatyti galimų taikyti fiksuotųjų projekto išlaidų vieneto įkainių (toliau – fiksuotieji įkainiai) dydžius, bei pasiūlyti jų indeksavimo ir taikymo metodiką.

2007–2013 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiu už išlaidas, patirtas įgyvendinant techninės paramos projektus, yra atsiskaitoma pagal realias išlaidas, teikiant išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus. Kadangi didžiąją dalį daugelio techninės paramos projektų išlaidų sudaro darbo užmokesčio ir komandiruočių išlaidos, kurioms pagrįsti reikalingi detalūs ir išsamūs dokumentai, techninės paramos projektai pasižymi didele administracine našta tiek projektų vykdytojams, tiek įgyvendinančiosioms institucijoms. Nustatyti fiksuotieji įkainiai leis ženkliai supaprastinti atsiskaitymą už techninės paramos projektų išlaidas, kadangi nebus teikiami išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentai.

Tyrimė remiamasi 2013 m. gegužės 15 d. *Galimybių taikyti fiksuotuosius projekto išlaidų vieneto įkainius techninės pagalbos projektams tyrimu (konceptija)* (toliau – Konceptija), kuriame buvo apibrėžtos projekto išlaidų kategorijos, kurioms rekomenduotina taikyti fiksuotuosius įkainius.

Tyrimą sudarė šie etapai:

1. Galutinės tyrimo metodikos nustatymas;
2. Institucijų pateiktų duomenų (detalių išlaidų suvestinių) analizė ir vidutinių išlaidų dydžių skaičiavimas;
3. Apskaičiuotų vidutinių dydžių indeksavimas, siekiant nustatyti nuo 2014-01-01 taikytinus fiksuotųjų įkainių dydžius;
4. Fiksuotųjų įkainių dydžių nustatymas ir pasiūlymų dėl fiksuotųjų įkainių taikymo ir indeksavimo rengimas;
5. Darbo užmokesčio išlaidų fiksuotojo įkainio, pridėtinių išlaidų fiksuotojo įkainio, patalpų nuomos ir išlaikymo išlaidų fiksuotojo įkainio dydžių nustatymas.

Tyrimas Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos užsakymu buvo atliekamas 2013 m. lapkričio - gruodžio mėn. Tyrimą atliko UAB „Ernst & Young Baltic“.

II. TYRIMO IMTIS IR DUOMENŲ ŠALTINIAI

Penkios techninės paramos projektų išlaidų kategorijos (išlaidų tipai), kurioms rekomenduojama taikyti fiksuotuosius įkainius, buvo nustatytos 2013 m. gegužės 15 d. Konceptijoje. Tačiau detaliau aptarus fiksuotųjų įkainių nustatymo ir taikymo galimybes su Lietuvos Respublikos finansų ministerijos bei Centrinės projekto valdymo agentūros darbuotojais, nuspręsta atsisakyti **tipinių renginių (posėdžių, susitikimų) organizavimo** fiksuotųjų įkainių taikymo, kadangi, atsižvelgiant į institucijų vykdomas funkcijas, įgyvendinančiųjų institucijų, vadovaujančiosios institucijos, ministerijų ir kitų institucijų organizuojami renginiai yra skirtingo pobūdžio ir skirti skirtingoms auditorijoms, todėl sudėtinga apibrėžti „tipinio“ renginio, kuriam būtų efektyvu taikyti fiksuotuosius įkainius, požymius. Fiksuotųjų įkainių dydžius buvo nuspręsta nustatyti šių tipų išlaidoms:

1. Darbo užmokesčio ES techninę paramą administruojančių institucijų valstybės tarnautojams ir darbuotojams išlaidos;

2. Pridėtinės išlaidos (biuro, kanceliarinių prekių ir prenumeratos paslaugų išlaidos, telekomunikacijų išlaidos, kopijavimo, pašto ir kurjerių paslaugų išlaidos, biuro ir IT įrangos priežiūros ir aptarnavimo išlaidos, transporto priemonių eksploatavimo išlaidos);

3. Patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidos;

4. Dažniausių komandiruočių išlaidos.

Šių tipų išlaidos pasižymi tokiais pagrindiniais požymiais:

- 1) išlaidos yra tipinės, kurias patiria didžioji dalis techninės paramos projektų vykdytojų;
- 2) išlaidos yra smulkios, o joms pagrįsti reikalingi detalūs išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentai;
- 3) išlaidos patiriamos reguliariai techninės paramos projekto įgyvendinimo metu (nėra vienkartinės);
- 4) yra pakankama imtis panašių projektų istorinių duomenų, iš kurių galima nustatyti vidutinius tokių tipų išlaidų dydžius.

Fiksuotuosius įkainius rekomenduojama nustatyti vadovaujantis 2007–2013 m. laikotarpio istorinių duomenų vidurkiais, išskyrus tarptautinių skrydžių kainas, kurios nustatomos rinkos tyrimo būdu. Duomenų tyrimui šaltinis – VŠĮ Centrinės projekto valdymo agentūros pateikti duomenys apie techninės paramos projektų vykdytojų 2012 – 2013 m. patirtas išlaidas. Į istorinių duomenų imtį įtrauktos 2012 m. sausio 1 – gruodžio 31 d. patirtos darbo užmokesčio, biuro ir kanceliarinių prekių bei patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidos. 12 mėnesių imtis šioms išlaidoms pasirinkta kaip pakankama aktualiems dydžiams nustatyti, kadangi atsižvelgiama į sezoninius svyravimus (pvz., patiriamos komunalinių išlaidų sumos kalendorinių metų eigoje paprastai nėra tolygios dėl šildymo išlaidų šaltuoju metu periodu), taip pat į tas išlaidas, kurios nėra patiriamos kiekvieną mėnesį (draudimo, prenumeratos). Papildomai, norint įvertinti darbo užmokesčio metinius pokyčius į tyrimo imtį buvo įtraukti 2013 m. pirmojo pusmečio istoriniai darbo užmokesčio duomenys. Komandiruočių išlaidų vidutiniams dydžiams įvertinti nuspręsta tirti tik naujausius, 2013 m. pirmojo pusmečio duomenis, kadangi šie duomenys geriausiai atspindi esamą situaciją.

Ankstesnių metų duomenys nebuvo įtraukti į tyrimo imtį tiek dėl pasikartojančių duomenų (ypač kalbant apie darbo užmokesčio – tos pačios pareigybės tose pačiose institucijose), tiek dėl tos priežasties, kad ankstesni duomenys, tikėtina, nebeatitinka šiandieninių rinkos kainų.

1 lentelė. Istorinių duomenų imtis

Eil. Nr.	Išlaidų tipas	Išlaidų patyrimo laikotarpis	Duomenų imtis
1.	Darbo užmokesčio valstybės tarnyboje išlaidos	2012.01.01 - 2013.06.30	2012 m.: 725 pareigybių duomenys (1 priedas);

			2013 m.: 655 pareigybių duomenys (2 priedas)
2.	Darbo užmokesčio biudžetinėse įstaigose išlaidos	2012.01.01 – 2013.06.30	2012 m.: 268 pareigybių duomenys (1 priedas); 2013 m.: 228 pareigybių duomenys (2 priedas)
3.	Darbo užmokesčio nebiudžetinėse institucijose išlaidos	2012.01.01 – 2013.06.30	2012 m.: 919 pareigybių duomenys (5 priedas); 2013 m.: 792 pareigybių duomenys (6 priedas)
4.	Pridėtinės išlaidos	2012.01.01 – 2012.12.31	19 institucijų duomenys (8 priedas)
5.	Patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidos	2012.01.01 – 2012.12.31	18 institucijų duomenys (9 priedas)
6.	Komandiruočių išlaidos	2013.01.01 – 2013.06.30	339 komandiruočių duomenys (10 priedas)

III. TYRIMO METODIKA IR PASIŪLYMAI DĖL FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO

III.1. Darbo užmokesčio išlaidų vidutinių dydžių valstybės tarnyboje nustatymo metodas

Vidutiniai darbo užmokesčio įkainiai biudžetinėse įstaigose buvo apskaičiuoti įvertinus institucijų pateiktus duomenis apie darbo užmokesčio išlaidas valstybės tarnautojams, 2012 m. ir 2013 m. sausio – birželio mėn. gavusiems darbo užmokestį, finansuojamą iš 2007–2013 m. techninės paramos lėšų.

Valstybės tarnautojų darbo užmokestis suprantamas kaip nustatyta Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 23 straipsnyje. Techninės paramos lėšomis netinkamos finansuoti išėtinės išmokos, mokamos, kai valstybės tarnautojas ar darbuotojas atleidžiamas iš pareigų į tas pareigas teismo sprendimu grąžinus anksčiau jas ėjusį valstybės tarnautoją ar darbuotoją arba paaiškėjus, kad priimant valstybės tarnautoją ar darbuotoją į pareigas buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai ir šių pažeidimų neįmanoma pašalinti, ir įmokos į pensijų ir kitus fondus (išskyrus privalomąsias įmokas).

Tyrimo metu buvo apskaičiuoti faktiškai patirtų darbo užmokesčio išlaidų aritmetiniai svartiniai vidurkiai (valandiniai įkainiai) kiekvienai valstybės tarnautojo pareigybių kategorijai, kuriai buvo pateikti duomenys. 2012 m. iš techninės paramos lėšų darbo užmokestis buvo finansuojamas 8-20 kategorijų tarnautojams (išskyrus 19 kategoriją), 2013 m. pirmąjį pusmetį – 10-20 kategorijų tarnautojams (išskyrus 19 kategoriją). Pastebėta, kad faktiniai darbo užmokesčio valandiniai įkainiai visų kategorijų tarnautojams padidėjo, išskyrus 11 ir 12 kategorijos tarnautojus, kur buvo pastebimas nežymus sumažėjimas (atitinkamai 0,2 ir 0,4 Lt/val.).

2 lentelė. Vidutiniai darbo užmokesčio valstybės tarnyboje valandiniai įkainiai

Pareigybių kategorija	2012 m.		2013 m. (I-II ketv.)		Pokytis 2013 lyginant su 2012 Lt/val.
	DU, Lt/val.	Pareigybių skaičius	DU, Lt/val.	Pareigybių skaičius	
20	58,98	12	61,48	12	2,5
19	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
18	49,74	35	51,69	29	1,95
17	42,21	32	44,66	33	2,45
16	37,43	88	39,94	87	2,51
15	33,56	63	37,67	60	4,11
14	29,2	168	30,55	165	1,35

13	26,86	141	27,73	123	0,87
12	25,37	133	24,97	106	-0,4
11	21,75	45	21,55	34	-0,2
10	19,8	6	21,86	6	2,06
9	21,52	1	n/a	n/a	n/a
8	24,31	1	n/a	n/a	n/a

Atsižvelgiant į darbo užmokesčio didėjimo tendenciją, tolesniems skaičiavimams nuspręsta naudoti tik vėliausius, 2013 m. apskaičiuotus vidutinius valandinius darbo užmokesčio įkainius.

Siekiant įsikinti, kad apskaičiuoti faktiniai darbo užmokesčio įkainiai yra pakankami darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti, pritaikius šiuos įkainius buvo palygintas vidutinis darbo užmokeskis, apskaičiuotas pagal nustatytus vidutinius įkainius su darbo užmokesčiu, apskaičiuotu pagal teisės aktus: apskaičiuota pareiginė alga, pritaikius II kvalifikacinės klasės priedą (pagal iki 2013-09-30 galiojusius koeficientus ir priedo dydžius) ir priskaičiavus 30,98% darbdavio mokamų socialinio draudimo išlaidų. Palyginus dviem būdais apskaičiuotus įkainius akivaizdu, kad pagal vidutinius įkainius apskaičiuotas darbo užmokeskis yra visiškai pakankamas įprastinėms darbo užmokesčio išlaidoms padengti 12-20 kategorijoms tarnautojams (taip pat yra rezervas kitoms išmokoms, pvz., išeitinėms išmokoms, priedams už darbo stažą apmokėti). Žemesnių kategorijų tarnautojams pagal vidutinius įkainius apskaičiuotas darbo užmokeskis buvo truputį mažesnis už apskaičiuotą pagal teisės aktus (pritaikius II kvalifikacinės kategorijos priedą), tačiau šių kategorijų darbuotojų 2012–2013 m. laikotarpiu buvo po keletą asmenų, todėl bendrame įstaigos darbo užmokesčio išlaidų krepšelyje tokių asmenų darbo užmokeskis sudaro labai neįdomią dalį ir bus kompensuojamas iš kitų kategorijų „rezervo“. Juolab, jeigu šie asmenys turėtų žemesnę negu II kvalifikacinę kategoriją, pagal vidutinius įkainius apskaičiuotos sumos visiškai užtektų jų darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti. Detalūs skaičiavimai pateikti 3 priedo 3.2 lentelėje.

Siekiant sumažinti dėl nedidelės duomenų imties kilusią paklaidų riziką, taip pat atsižvelgiant į 2013 m. spalio 1 d. įsigaliojusius ir tikėtinus būsimus teisės aktų pakeitimus (pareiginių atlyginimų koeficientų, bazinės algos, priedų už ir kt. pasikeitimus), nuspręsta apskaičiuoti santykinis darbo užmokesčio koeficientus – t.y. santykį, kuriuo apskaičiuoti istoriniai darbo užmokesčio vidurkiai viršija pagal teisės aktus apskaičiuotą pareiginį atlyginimą - kurie leistų nesudėtingai indeksuoti darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius. Siekiant skaičiavimo paprastumo, nuspręsta nustatyti santykį tarp apskaičiuoto vidutinio valandinio įkainio ir teisės aktuose nustatyto valandinio pareiginio atlyginimo dydžio (kuris neapima soc. draudimo įmokų).

Apskaičiavus santykinis koeficientus pastebėta bendra tendencija, kad santykinis koeficientas didėja didėjant pareigybinei kategorijai (pvz., 20 kategorijos tarnautojų nustatytas santykinis koeficientas sudaro 2,14, o 12 kategorijos tarnautojo – 1,53).

Tačiau 8, 9, 10 ir 19 kategorijai nustatyti faktinio darbo įkainio vidurkio ir santykinų koeficientų nepavyko, kadangi šių kategorijų darbuotojams tiriamuoju laikotarpiu nebuvo patirta darbo užmokesčio išlaidų (10 kategorijai – per maža duomenų imtis, tik 6 pareigybių duomenys). Tačiau 2014–2020 m. gali būti įdarbinta kitų kategorijų tarnautojų, kuriems nebuvo įmanoma apskaičiuoti vidutinių darbo užmokesčio įkainių dėl duomenų trūkumo, todėl, norint taikyti fiksuotuosius įkainius, jų dydžiai turi būti nustatyti visų kategorijų darbuotojams.

Šiuo tikslu buvo apskaičiuotas vidutinis santykinio koeficiento mažėjimo žingsnis per vieną pareigybinę kategoriją nuo didžiausio apskaičiuoto (20 kategorijos) ir mažiausio apskaičiuoto (12 kategorijos) santykinio koeficiento. Nustatyta, kad vidutinis santykinio koeficiento mažėjimo žingsnis sudaro 0,07, t.y. žemesnės kategorijos koeficientas vidutiniškai 0,07 karto mažesnis už aukštesnės kategorijos koeficientą. Pritaikius nustatytą žingsnį, nustatyti siūlomi taikyti santykiniai koeficientai nuo 20 iki 8 kategorijos. Esant poreikiui, žemesnių kategorijų tarnautojams siūloma taikyti 8 kategorijai nustatytą santykinį koeficientą.

3 lentelė. Santykiniai darbo užmokesčio koeficientai

Pareigybių kategorija	Faktinis santykinis koeficientas (lyginant apskaičiuotą darbo užmokesčio įkainį su pareigine alga)	FĮ siūlomas taikyti santykinis koeficientas
20	2,14	2,14
19	n/a	2,07
18	2,03	2
17	1,88	1,93
16	1,81	1,86
15	1,86	1,79
14	1,63	1,72
13	1,64	1,65
12	1,62	1,58
11	1,53	1,51
10	n/a	1,44
9	n/a	1,37
8	n/a	1,3

Detalūs skaičiavimai pateikiami 3 priedo 3.2 lentelėje.

III.2. Pasiūlymai dėl fiksuotųjų darbo užmokesčio valstybės tarnautojams įkainių taikymo

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2013 m. spalio 1 d. keitėsi atskirų kategorijų pareiginės algos koeficientai bei priedo už kvalifikacinę klasę maksimalūs dydžiai, pagal istorinius duomenis apskaičiuoti įkainių vidurkiai buvo atitinkamai perskaičiuoti (indeksuoti) ir nustatyti nuo 2014-01-01 rekomenduojami taikyti fiksuotieji darbo užmokesčio valstybės tarnautojams įkainiai.

Įkainių indeksavimas atliktas tokiu būdu (kiekvienai kategorijai):

1. Apskaičiuota mėnesio pareiginė alga pritaikius naujus pareiginių algų koeficientus;
2. Apskaičiuotas pareiginis valandinis atlyginimas, pritaikius 2014 m. numatomą vidutinį darbo valandų skaičių per mėn. (167,4 val.);
3. Pareiginį valandinį atlyginimą padauginus iš nustatyto santykinio koeficiento (žr. 2 lentelę), apskaičiuotas fiksuotojo darbo užmokesčio įkainio dydis (Lt/val.);
4. Apskaičiuotas fiksuotojo įkainio dydis indeksuotas atsižvelgiant į vidutinio priedo už kvalifikacinę klasę padidėjimą (vidutiniškai didžiausias priedas už kvalifikacinę klasę (visų klasių vidurkis) iki 2013-09-28 sudarė 20 proc. pareiginės algos, o nuo 2013-10-01 siekė 31,66 proc., pareiginės algos, t.y. 11,7 proc. padidėjimas);
5. Apskaičiuotas fiksuotojo įkainio dydis indeksuotas atsižvelgiant į 2014 m. planuojamą BVP augimą (vadovaujantis FM prognozėmis, tikėtinas BVP augimas 2014 m. sieks 3,4 proc.).

Rekomenduojama kasmet fiksuotuosius darbo užmokesčio įkainius indeksuoti prognozuojamo BVP augimo procentu, kadangi tai nesudėtingas ir tyrimų nereikalaujantis indeksavimo būdas, kuris tiesiogiai susijęs su šalies ekonomikos augimu – pagrindiniu atlyginimų didėjimo veiksniumi. Tikėtina, kad gerėjant šalies ekonominei situacijai biudžetinių įstaigų ir kitų ES paramą administruojančių institucijų darbo užmokesčio fondai didės, ir, atitinkamai, augs faktiniai darbuotojų atlyginimai ir (ar) jų priedai, taip pat valstybės tarnautojų darbo užmokestis dėl nustatytų aukštesnių kvalifikacinių klasių (ir už jas mokamų priedų), biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestis – dėl nustatytų didesnių pareiginių koeficientų.

4 lentelė. Nuo 2014-01-01 siūlomi taikyti fiksuotieji darbo užmokesčio valstybės tarnautojams įkainiai, Lt/val.

Pareigybių kategorija	Pareiginės algos koeficientas	Pareiginis darbo užmokestis Lt/mėn.	Pareiginis darbo užmokestis, Lt/val.*	F] taikomas santykinis koeficientas	Fiksuotasis DU įkainis, Lt/val.	Numatomas BVP augimas 2014 m., proc.	Priedo už kvalifikacinę klasę vidutinis padidėjimas (nuo 2013-10-01), proc.	Siūlomas taikyti fiksuotasis darbo užmokesčio įkainis, Lt/val.
1	2	3=(2)*450	4=(3)/167,4	5	6=(4)*(5)	7	8	9=(6)+3,4%+11,7%
20	13	5850	34,95	2,14	74,79	3,4	11,7	86,08
19	11,9	5355	31,99	2,07	66,22	3,4	11,7	76,22
18	10,8	4860	29,03	2	58,06	3,4	11,7	66,83
17	9,7	4365	26,08	1,93	50,33	3,4	11,7	57,93
16	8,7	3915	23,39	1,86	43,51	3,4	11,7	50,08
15	7,8	3510	20,97	1,79	37,54	3,4	11,7	43,21
14	7	3150	18,82	1,72	32,37	3,4	11,7	37,26
13	6,3	2835	16,94	1,65	27,95	3,4	11,7	32,17
12	5,7	2565	15,32	1,58	24,21	3,4	11,7	27,87
11	5,2	2340	13,98	1,51	21,11	3,4	11,7	24,3
10	4,8	2160	12,9	1,44	18,58	3,4	11,7	21,39
9	4,6	2070	12,37	1,37	16,95	3,4	11,7	19,51
8	4,4	1980	11,83	1,3	15,38	3,4	11,7	17,7

Pagal fiksuotuosius darbo užmokesčio įkainius apmokama suma už ataskaitinį laikotarpį apskaičiuojama atitinkamos kategorijos valstybės tarnautojo dirbtų valandų skaičių padauginus iš nustatyto fiksuotojo įkainio. Dirbtoms valandoms taip pat priskiriamas kitas laikas, už kurį teisės aktų nustatyta tvarka mokamas darbo užmokestis – t.y. kasmetinių atostogų laikas ir papildomų poilsio dienų, už kurias mokamas ne mažesnis kaip vidutinis darbo užmokestis ir kurios suteikiamos teisės aktuose nustatyta tvarka, laikas; taip pat ligos laikas, už kurį pašalpą moka darbdavys.

Siekiant įsitikinti, kad siūlomi fiksuotieji darbo užmokesčio įkainiai yra pakankami darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti, pagal šiuos įkainius apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis pakartotinai buvo palygintas su darbo užmokesčio išlaidomis, apskaičiuotomis pagal teisės aktus, galiojančius nuo 2013-01-01 (pritaikius II kvalifikacinės klasės priedą). Palyginus dviem būdais apskaičiuotas sumas akivaizdu, kad pagal rekomenduojamus fiksuotuosius įkainius apskaičiuota darbo užmokesčio suma yra visiškai pakankama įprastinėms darbo užmokesčio išlaidoms padengti 11-20 kategorijoms tarnautojams (taip pat yra rezervas kitoms išmokoms, pvz., išėtinėms išmokoms, priedams už darbo stažą apmokėti). Žemesnių kategorijų tarnautojams pagal vidutinius įkainius apskaičiuotas darbo užmokestis gali būti truputį mažesnis už apskaičiuotą pagal teisės aktus (pritaikius II kvalifikacinės kategorijos priedą), tačiau šių kategorijų darbuotojų 2012–2013 m. laikotarpiu buvo po keletą asmenų, todėl bendrame įstaigos darbo užmokesčio išlaidų krepšelyje tokių asmenų darbo užmokestis sudaro labai neįžymią dalį ir bus kompensuojamas iš kitų kategorijų „rezervo“. Juolab, jeigu šie asmenys turėtų žemesnę negu II kvalifikacinę kategoriją, pagal vidutinius įkainius apskaičiuotos sumos visiškai užtektų jų darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti. Detalūs skaičiavimai pateikti 3 priedo 3.3 lentelėje.

Siekiant administravimo paprastumo, biudžetinių įstaigų vadovų ir pavaduotojų (ne valstybės tarnautojų) ir politinio pasitikėjimo pareigūnų darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti rekomenduojama taikyti fiksuotąjį darbo užmokesčio valstybės tarnautojams įkainį, nustatytą aukščiausios (20) kategorijos valstybės tarnautojams. Nustatyti darbo užmokesčio vidurkių iš istorinių duomenų šiems darbuotojams nėra galimybių, kadangi buvo pateikti tik keletas tokių darbuotojų (visi jie – skirtingų pareigybių / funkcijų) istoriniai duomenys. Jeigu ne visas valstybės tarnautojo institucijoje dirbtas laikas yra susijęs su 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimu, jo dalis, susijusi su šių funkcijų atlikimu, apmokama pagal fiksuotuosius įkainius taikant *pro-rata principą*. Techninės paramos gavėjas raštu nurodo, kokia darbo laiko dalis (procentais) yra skirta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimui. Tuo atveju, jeigu institucija 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo

veiklas apmoka 2014–2020 m. ES techninės paramos lėšomis, 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklos yra laikomas 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo veiklomis ir darbo laiko dalis administruojant 2007–2013 m. ES struktūrinę paramą yra laikoma darbo laiko dalimi administruojant 2014–2020 m. ES struktūrinius fondus.

Fiksuotųjų darbo užmokesčio valstybės tarnautojams įkainių dydžiai indeksuojami pasikeitus teisės aktams, kuriuose nustatomos valstybės tarnautojų kategorijos, pareiginių algų koeficientai ar priedų už kvalifikacinę klasę dydžiai. Taip pat, nuo kiekvienų metų sausio 1 d. taikytini fiksuotųjų darbo užmokesčio valstybės tarnautojams įkainių dydžiai indeksuojami ankstesnių metų pabaigoje, atsižvelgiant į LR finansų ministerijos paskelbtą planuojamą ateinančių metų BPV augimo prognozę. Fiksuotųjų įkainių indeksavimo lentelė ir jos pildymo instrukcija pateikiama 14.1 priede.

III.3 Darbo užmokesčio išlaidų vidutinių dydžių biudžetinėse įstaigose nustatymo metodas

Vidutiniai darbo užmokesčio įkainiai biudžetinėse įstaigose apskaičiuoti įvertinus institucijų pateiktus duomenis apie darbo užmokesčio išlaidas biudžetinių įstaigų darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis biudžetinėse įstaigose ir 2012 m. bei 2013 m. sausio – birželio mėn. gavusiems darbo užmokestį, finansuojamą iš 2007–2013 m. techninės paramos lėšų.

Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestis suprantamas kaip nustatyta LR darbo kodekso 186 straipsnyje. Techninės paramos lėšomis netinkamos finansuoti išeitinės išmokos, mokamos, kai valstybės tarnautojas ar darbuotojas atleidžiamas iš pareigų į tas pareigas teismo sprendimu grąžinus anksčiau jas ėjusį valstybės tarnautoją ar darbuotoją arba paaiškėjus, kad priimant valstybės tarnautoją ar darbuotoją į pareigas buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai ir šių pažeidimų neįmanoma pašalinti, ir įmokos į pensijų ir kitus fondus (išskyrus privalomąsias įmokas).

Tyrimo metu buvo apskaičiuoti faktiškai patirtų darbo užmokesčio išlaidų aritmetiniai svartiniai vidurkiai (valandiniai įkainiai) atsižvelgiant į biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientus baziniais mėnesinės algos dydžiais, nustatytais LR Vyriausybės nutarime Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“¹ (toliau – LRVN 511). 2012 m. techninės paramos lėšomis darbo užmokestis buvo apmokamas darbuotojams, kurių tarnybinių atlyginimų koeficientai siekė nuo 10 iki 18,9, 2013 m. pirmąjį pusmetį papildomai buvo apmokama darbuotojams, kurių tarnybinių atlyginimų koeficientai siekė 8, 20 ir 26. Vadovaujantis LRVN 511, tarnybinių atlyginimų koeficientai gali būti nustatomi ne tik sveikaisiais skaičiais, bet ir nurodant dešimtąsias skaičiaus dalis. Tyrimo tikslams siekiant susisteminti duomenis buvo suformuoti smulkūs intervalai, apimantys koeficientus (K) nuo K,0 iki K,9, pvz. (8-8,9), (9-9,9) ir t.t. Intervalai nuo žemiausio (8-8,9) iki aukščiausio (26-26,9) apėmė visus pateiktus duomenis, tačiau kai kuriuose tarpiniuose intervaluose duomenų nebuvo – (žr. 4 priedo 4.1 lentelę).

Duomenys apie biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestį pasiskirstę labai nevienodai – didžiausiam pareigybių skaičiui buvo nustatytas 18-18,9 koeficientas (148 pareigybės 2012 m. ir 143 pareigybės 2013 m. I-ąjį pusmetį). Tik 4 intervaluose pareigybių skaičius viršijo 10; kituose intervaluose duomenų nebuvo arba buvo mažiau negu 10, o iš mažai duomenų apskaičiuotiems vidurkiams tikėtina didelė paklaida.

Nebuvo užfiksuota aiškios darbo užmokesčio didėjimo tendencijos 2013 m. I-ąjį pusmetį, lyginant su 2012 m. 5 intervaluose darbo užmokestis nežymiai sumažėjo, 3 – padidėjo. Apskaičiuotas vidutinis 3,6 Lt prieaugis.

¹ Žin., 1993, Nr. 28-655; Žin., 2012, Nr. 153-7858

5 lentelė: Vidutiniai darbo užmokesčio biudžetinėse įstaigose valandiniai įkainiai

BMA koeficientas*	2012 m.		2013 m (I-II ketv.)		Pokytis 2013 lyginant su 2012 Lt/val.
	DU, Lt/val.	Pareigybių skaičius	DU, Lt/val.	Pareigybių skaičius	
26-26,9	n.d	n.d	30,05	6	n.d
25-25,9	n.d	n.d	n.d	n.d	n.d
24-24,9	n.d	n.d	n.d	n.d	n.d
23-23,9	n.d	n.d	n.d	n.d	n.d
22-22,9	n.d	n.d	n.d	n.d	n.d
21-21,9	n.d	n.d	n.d	n.d	n.d
20-20,9	n.d	n.d	34,01	2	n.d
18-18,9	27,59	148	26,92	143	-0,67
17-17,9	23,23	18	21,11	19	-2,12
16-16,9	19,24	13	23,07	16	3,83
15-15,9	22,25	2	21,22	3	-1,03
14-14,9	19,6	7	19,2	4	-0,4
13-13,9	23,38	71	23,33	25	-0,05
12-12,9	16,93	6	17,71	8	0,78
11-11,9	17,72	1	20,99	1	3,27
10-10,9	20,59	2	n.d	n.d	n.d
9-9,9	n.d	n.d	n.d	n.d	n.d
8-8,9	n.d	n.d	15,77	1	n.d

Taigi, ryškių svyravimų 2012 m. ir 2013 m. duomenų neužfiksuota, tačiau 2013 m. duomenys apima didesnę spektrą pareigybių su skirtingais koeficientais ir yra naujesni. Tad siekiant suvienodinti valstybės tarnautojų ir pagal darbo sutartis dirbančių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio vidutinių įkainių skaičiavimo metodikas, tolesniems skaičiavimams nuspręsta naudoti tik 2013 m. apskaičiuotus vidutinius valandinius darbo užmokesčio įkainius.

Tyrimo metu nuspręsta įvertinti, ar apskaičiuoti faktiniai darbo užmokesčio įkainiai yra pakankami darbo užmokesčio išlaidoms, apskaičiuotoms pagal teisės aktuose nustatytus koeficientus. Todėl pagal nustatytus faktinius buvo apskaičiuotas hipotetinis vidutinis mėnesio darbo užmokestis ir palygintas su darbo užmokesčiu, apskaičiuotu pagal teisės aktuose nustatytus dydžius – skaičiuojant pastarąjį, buvo pasirinktas vidutinis teisės aktuose leistinas atlyginimo priedas (45% - t.y. pusė maksimalaus 70% priedo) ir pridėta 30,98% darbdavio mokamų socialinio draudimo išlaidų bei 0,02% įmokų į garantinį fondą išlaidų. Palyginus dviem būdais apskaičiuotus įkainius nustatyta, kad pagal vidutinius įkainius apskaičiuotas darbo užmokestis yra iš esmės pakankamas įprastinėms darbo užmokesčio išlaidoms padengti (išskyrus darbuotojus, kuriems taikomas 17-17,9 koeficientas, kur pagal vidutinius įkainius apskaičiuotas darbo užmokestis buvo mažesnis už apskaičiuotąjį pagal teisės aktus). Šis nuokrypis galėjo atsirasti dėl mažos duomenų imties (19 pareigybių), taip pat tikėtina, kad darbuotojams buvo mokamas mažesnis negu vidutinis priedas prie atlyginimo. Bet kokiu atveju, nustatyto vidutinio įkainio pakanka tarnybinio atlyginimo išlaidoms (be priedų, bet su visais darbdavio mokesčiais) padengti. Detalūs skaičiavimai pateikti 4 priedo 4.2 lentelėje.

Siekiant sumažinti dėl nedidelės duomenų imties kilusią paklaidų riziką, taip pat atsižvelgiant tikėtinus būsimus teisės aktų pakeitimus (tarnybinių atlyginimų koeficientų, bazinės algos, priedų už ir kt. pasikeitimus), nuspręsta apskaičiuoti santykinus darbo užmokesčio koeficientus – t.y. santykį, kuriuo apskaičiuoti istoriniai darbo užmokesčio vidurkiai viršija pagal teisės aktus apskaičiuotą darbo užmokestį - kurie leistų nesudėtingai indeksuoti darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius. Siekiant skaičiavimo

paprastumo, nuspręsta nustatyti santykį tarp apskaičiuoto vidutinio valandinio įkainio ir teisės aktuose nustatyto valandinio tarnybinio darbo užmokesčio dydžio (kuris neapima soc. draudimo įmokų ir įmokų į garantinį fondą).

Santykiniai koeficientai buvo apskaičiuoti 4 intervalams, kuriuose duomenų imtis viršijo 10. Tačiau 2014–2020 m. gali būti įdarbinta darbuotojų, kuriems nustatyti kiti tarnybinio atlyginimo koeficientai, todėl norint taikyti fiksuotuosius įkainius, jų dydžiai turi būti nustatyti ir kitiems intervalams.

Skirtingai negu valstybės tarnyboje, nenustatyta, kad santykinis koeficientas didėtų didėjant tarnybinio atlyginimo koeficientui, todėl buvo nuspręsta apskaičiuoti vidutinį santykinį koeficientą iš 4 reikšmių ir jį pritaikyti visiems intervalams. Atkreiptinas dėmesys, kad vidutinis santykinis koeficientas yra 2,02 ir sutampa su intervalo 18-18,9, kuriame didžiausia duomenų imtis, koeficientu.

Remiantis nustatytu vidutiniu santykinio koeficientu buvo perskaičiuoti vidutiniai valandiniai įkainiai visuose intervaluose.

Detalūs skaičiavimai pateikiami 4 priedo 4.3 lentelėje.

III.4. Pasiūlymai dėl fiksuotųjų darbo užmokesčio biudžetinių įstaigų darbuotojams įkainių taikymo

Nuo 2014-01-01 rekomenduojami taikyti fiksuotieji darbo užmokesčio biudžetinių įstaigų darbuotojams įkainiai buvo nustatyti tokiu būdu (kiekvienam intervalui):

1. Pagal teisės aktus apskaičiuotas mėnesinis tarnybinis darbo užmokestis;
2. Apskaičiuotas valandinis tarnybinis darbo užmokestis, pritaikius 2014 m. numatomą vidutinį darbo valandų skaičių per mėn. (167,4 val.);
3. Valandinį tarnybinį darbo užmokestį padauginus iš nustatyto santykinio koeficiento (žr. 6 lentelę), apskaičiuotas fiksuotojo darbo užmokesčio įkainio dydis (Lt/val.);
4. Apskaičiuotas fiksuotojo įkainio dydis indeksuotas atsižvelgiant į 2014 m. planuojamą BVP augimą (vadovaujantis FM prognozėmis, tikėtinas BVP augimas 2014 m. sieks 3,4 proc.).

6 lentelė. Nuo 2014-01-01 siūlomi taikyti fiksuotieji darbo užmokesčio biudžetinių įstaigų darbuotojams įkainiai, Lt/val.

BMA koeficiento intervalas	BMA koeficientas, Lt	Tarnybinis darbo užmokestis Lt/mėn.	Tarnybinis darbo užmokestis, Lt/val.*	FĮ taikomas santykinis koeficientas	Fiksuotasis DU įkainis, Lt/val.	Numatomas BVP augimas 2014 m., proc.	Siūlomas fiksuotasis DU įkainis, atsižvelgiant į BVP augimo prognozę, Lt/val.
1	2	3=(2)*122	4=(3)/167,4	5	6=(4)*(5)	7	8=(6)+3,4%
26-26,9	26	3172	18,95	2,02	38,28	3,4	39,58
25-25,9	25	3050	18,22	2,02	36,8	3,4	38,05
24-24,9	24	2928	17,49	2,02	35,33	3,4	36,53
23-23,9	23	2806	16,76	2,02	33,86	3,4	35,01
22-22,9	22	2684	16,03	2,02	32,38	3,4	33,48
21-21,9	21	2562	15,3	2,02	30,91	3,4	31,96
20-20,9	20	2440	14,58	2,02	29,45	3,4	30,45
18-18,9	18	2196	13,12	2,02	26,5	3,4	27,4
17-17,9	17	2074	12,39	2,02	25,03	3,4	25,88
16-16,9	16	1952	11,66	2,02	23,55	3,4	24,35
15-15,9	15	1830	10,93	2,02	22,08	3,4	22,83
14-14,9	14	1708	10,2	2,02	20,6	3,4	21,3
13-13,9	13	1586	9,47	2,02	19,13	3,4	19,78
12-12,9	12	1464	8,75	2,02	17,68	3,4	18,28
11-11,9	11	1342	8,02	2,02	16,2	3,4	16,75

10-10,9	10	1220	7,29	2,02	14,73	3,4	15,23
9-9,9	9	1098	6,56	2,02	13,25	3,4	13,7
8-8,9	8	976	5,83	2,02	11,78	3,4	12,18

Esant poreikiui, fiksuotieji darbo užmokesčio įkainių dydžiai čia nenustatytiems intervalams gali būti apskaičiuoti identišku būdu.

Pagal fiksuotuosius darbo užmokesčio įkainius apmokama suma už ataskaitinį laikotarpį apskaičiuojama biudžetinės įstaigos darbuotojo, kuriam nustatytas atitinkamas BMA koeficientas, dirbtų valandų skaičių padauginus iš nustatyto fiksuotojo įkainio. Dirbtoms valandoms taip pat priskiriamas kitas laikas, už kurį teisės aktų nustatyta tvarka mokamas darbo užmokestis – t.y. kasmetinių atostogų laikas ir papildomų poilsio dienų, už kurias mokamas ne mažesnis kaip vidutinis darbo užmokestis ir kurios suteikiamos teisės aktuose nustatyta tvarka, laikas; taip pat ligos laikas, už kurį pašalpą moka darbdavys.

Siekiant įsitikinti, kad siūlomi fiksuotieji darbo užmokesčio įkainiai yra pakankami darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti, pagal šiuos įkainius apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis pakartotinai buvo palygintas su darbo užmokesčio išlaidomis, apskaičiuotomis pagal teisės aktus (pritaikius 45% tarnybinio atlyginimo priedą). Palyginus dviem būdais apskaičiuotas sumas akivaizdu, kad pagal rekomenduojamus fiksuotuosius įkainius apskaičiuota darbo užmokesčio suma yra visiškai pakankama įprastinėms darbo užmokesčio išlaidoms padengti (taip pat yra rezervas kitoms išmokoms, pavyzdžiui, išeitinėms išmokoms, didesniems priedams ir/ar priemokoms mokėti). Detalūs skaičiavimai pateikti 4 priedo 4.3 lentelėje.

Jeigu ne visas darbuotojo įstaigoje dirbtas laikas yra susijęs su 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimu, jo dalis, susijusi su šių funkcijų atlikimu, apmokama pagal fiksuotuosius įkainius taikant *pro-rata principą*. Techninės paramos gavėjas raštu nurodo, kokia darbo laiko dalis (procentais) yra skirta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimui. Tuo atveju, jeigu institucija 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklas apmoka 2014–2020 m. ES techninės paramos lėšomis, 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklos yra laikomas 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo veiklomis ir darbo laiko dalis administruojant 2007–2013 m. ES struktūrinę paramą yra laikoma darbo laiko dalimi administruojant 2014–2020 m. ES struktūrinius fondus.

Fiksuotųjų darbo užmokesčio biudžetinių įstaigų darbuotojams įkainių dydžiai indeksuojami pasikeitus teisės aktams, kuriuose nustatomos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio koeficientai ar BMA dydžiai. Taip pat, nuo kiekvienų metų sausio 1 d. taikytini fiksuotųjų darbo užmokesčio biudžetinių įstaigų darbuotojams įkainių dydžiai indeksuojami ankstesnių metų pabaigoje, atsižvelgiant į LR finansų ministerijos paskelbtą planuojamą ateinančių metų BPV augimo prognozę. Fiksuotųjų įkainių indeksavimo lentelė ir jos pildymo instrukcija pateikiama 14.2 priede.

III.5. Darbo užmokesčio išlaidų vidutinių dydžių nebiudžetinėse institucijose nustatymo metodas

Vidutiniai darbo užmokesčio įkainiai nebiudžetinėse ES paramą administruojančiose institucijose (turinčiose viešųjų įstaigų bei UAB statusą) apskaičiuoti įvertinus institucijų pateiktus duomenis apie darbo užmokesčio išlaidas šių institucijų darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis ir 2012 m. bei 2013 m. sausio – birželio mėn. gavusiems darbo užmokestį, finansuojamą iš 2007–2013 m. techninės paramos lėšų.

Nebiudžetinių institucijų darbuotojų darbo užmokestis suprantamas kaip nustatyta LR darbo kodekso 186 straipsnyje. Techninės paramos lėšomis netinkamos finansuoti išeitinės išmokos, mokamos, kai valstybės tarnautojas ar darbuotojas atleidžiamas iš pareigų į tas pareigas teismo sprendimu grąžinus anksčiau jas ėjusį valstybės tarnautoją ar darbuotoją arba paaiškėjus, kad priimant valstybės tarnautoją ar darbuotoją į pareigas buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai ir šių pažeidimų neįmanoma pašalinti, ir įmokos į pensijų ir kitus fondus (išskyrus privalomąsias įmokas).

Tyrimo metu buvo apskaičiuoti faktiškai patirtų darbo užmokesčio išlaidų aritmetiniai svertiniai vidurkiai (valandiniai įkainiai) pagal nebiudžetinių institucijų darbuotojų pareigybes. Įvertinus valandinių įkainių pokyčius 2013 m. pirmąjį pusmetį lyginant su 2012 m., nebuvo užfiksuota aiškios darbo užmokesčio augimo tendencijos. Didžiausias augimas nuo 48,66 iki 74,79 Lt/val. buvo nustatytas vyr. finansininko pareigybei, tačiau šioje pareigybėje vidurkis buvo skaičiuotas iš mažos duomenų imties, todėl šį augimą galėjo lemti individualios priežastys (pvz. išėtinės išmokos išmokėjimas konkrečiam darbuotojui, ar pan.). Tačiau vidutinis 2012 ir 2013 m. atlyginimo vidurkis pakankamai tinkamai pozicionuoja šią pareigybę bendrame sąrašė (antras pagal dydį atlyginimas po įstaigos vadovo). Atsižvelgiant į nedidelę duomenų imtį kai kuriose pareigybėse, nebiudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimų valandinius įkainius siūloma nustatyti pagal vidutines 2012 ir 2013 m. svertinių vidurkių reikšmes.

Atkreiptinas dėmesys, kad institucijose yra nemažai skirtingais pavadinimais vadinamų panašių pareigybių (daugeliu atveju – po vieną-dvi to paties pavadinimo pareigybes). Vidurkių skaičiavimas iš 1-2 duomenų būtų labai netikslus, o ilgas pareigybių sąrašas apsunkintų fiksuotųjų įkainių administravimą bei sukeltų problemų institucijoms įdarbinus naujo pavadinimo pareigybės darbuotoją, todėl tyrimo tikslams iš pagal darbo pobūdį ir atlyginimo dydį panašių pareigybių buvo suformuota 30 pareigybių grupių, kurioms buvo apskaičiuoti vidutiniai valandiniai darbo užmokesčio įkainiai. Išsamus į grupes patekusių pareigybių sąrašas nurodytas 7 lentelės 3 stulpelyje.

7 lentelė. Nebiudžetinių ES paramą administruojančių institucijų darbo užmokesčio valandiniai įkainiai

Eil. Nr.	Pareigybių grupė	Pareigybė	DU, Lt/val., su visais mokesčiais			Vidutinis DU (2012 ir 2013 m.) Lt/val
			2012 m.	2013 m.	Pokytis	
1.	Institucijos vadovas(-ė)	generalinis direktorius(-ė); direktorius(-ė)	95,53	91,42	-4,11	93,48
2.	Vyr. finansininkas(-ė)	vyr. finansininkas(-ė)	48,66	74,79	26,13	61,73
3.	Institucijos vadovo pavaduotojas(-a)/patarėjas(-a)	generalinio direktoriaus pavaduotojas(-a); direktoriaus pavaduotojas(-a); generalinio direktoriaus patarėjas(-a)	60,61	62,8	2,19	61,71
4.	Departamento direktorius	departamento direktorius(-ė)	57,17	58,34	1,17	57,76
5.	Departamento direktoriaus pavaduotojas(-a)	departamento direktoriaus pavaduotojas(-a)	53,67	55,32	1,65	54,5
6.	Ekspertas(-ė)	ekspertas(-ė); programos ekspertas(-ė); konsultantas(-ė)	52,06	51,33	-0,73	51,7
7.	Skyriaus vedėjas(-a)	skyriaus vedėjas(-a); skyriaus vadovas(-ė); skyriaus viršininkas(-ė)	49,13	49,97	0,84	49,55
8.	Vyresn. vadybininkas(-ė)	vyresn. vadybininkas(-ė)	50,48	44,85	-5,63	47,67
9.	Skyriaus vedėjo pavaduotojas(-ė)	skyriaus vedėjo pavaduotojas(-a); skyriaus vadovo pavaduotojas(-a); skyriaus viršininko pavaduotojas(-a)	43,07	43,58	0,51	43,33
10.	Tarnybos vadovas(-ė)	tarnybos vadovas(-ė)	40,07	46,45	6,38	43,26
11.	Vyresn. inžinierius(-ė)	vyresn. inžinierius(-ė)	40,46	40,47	0,01	40,47
12.	Kokybės kontrolierius(-ė)	kokybės kontrolierius(-ė); vidaus kokybės kontrolierius(-ė); kokybės ir rizikos valdymo vadovas(-ė); vyresn. kokybės vadybos specialistas(-ė); kokybės specialistas(-ė); kontrolierius(-ė)	41,04	39,23	-1,81	40,14
13.	Vidaus auditorius(-ė)	vidaus auditorius(-ė)	40,07	37,93	-2,14	39
14.	Komunikacijos vadovas(-ė)	komunikacijos vadovas(-ė);	37,9	39,43	1,53	38,67
15.	Programos vadovas(-ė)	programos vadovas(-ė); programos specialistas(-ė)	37,43	39,5	2,07	38,47
16.	Vyresn. teisininkas(-ė)	vyresn. teisininkas(-ė)	35,97	40,67	4,7	38,32
17.	Vyresn. projektų	vyresn. projektų vadovas(-ė);	37,07	38,06	0,99	37,57

	vadovas(-ė)					
18.	Vyresn. finansininkas(-ė)/finansų analitikas(-ė)	vyresn. finansininkas(-ė); vyresn. buhalteris(-ė); finansų analitikas(-ė); vyresn. projektų finansų vadovas	37,26	36,91	-0,35	37,09
19.	Teisininkas(-ė)	teisininkas(-ė); jaunesnysis teisininkas(-ė)	35,73	37,18	1,45	36,46
20.	Vadybininkas(-ė)	vadybininkas(-ė)	37,04	34,55	-2,49	35,8
21.	Ekonomistas(-ė)/ekonomistas analitikas(-ė)	ekonomistas(-ė); ekonomistas/analitikas(-ė); vyresn. ekonomistas(-ė); rizikų analitikas(-ė)	34,18	36,31	2,13	35,25
22.	Projektų vertinimo koordinatorius(-ė)	projektų vertinimo koordinatorius(-ė)	37,16	33,22	-3,94	35,19
23.	IT analitikas/specialistas(-ė)	informacinių sistemų specialistas(-ė); informacinių sistemų analitikas(-ė); informacijos architektūros specialistas(-ė); informacinių ir ryšių technologijų specialistas(-ė); vyresn. informacinių ir ryšių technologijų specialistas(-ė); programuotojas analitikas(-ė); IS specialistas(-ė); IT specialistas(-ė)	35,87	33,86	-2,01	34,87
24.	Projektų finansų vadovas(-ė)/finansininkas(-ė)	projektų finansų vadovas(-ė); finansininkas(-ė); buhalteris(-ė); apskaitos specialistas(-ė); MP vertinimo skyriaus specialistas(-ė)	31,62	31,83	0,21	31,73
25.	Projektų vadovas(-ė)	projektų vadovas(-ė); projektų valdymo skyriaus specialistas(-ė); paramos analizės skyriaus specialistas(-ė);	29,99	30,36	0,37	30,18
26.	Komunikacijos/personalo specialistas(-ė)	komunikacijos specialistas(-ė); viešųjų ryšių specialistas(-ė); vyresn. informavimo specialistas(-ė); personalo specialistas(-ė);	27,87	30,52	2,65	29,2
27.	Viešųjų pirkimų specialistas(-ė)	viešųjų pirkimų vadovas(-ė); viešųjų pirkimų specialistas(-ė);	27,08	28,01	0,93	27,55
28.	Vyresn. administratorius(-ė)	vyresn. administratorius(-ė); bendrųjų reikalų skyriaus vyresn. specialistas(-ė); vyresn. turto valdymo administratorius(-ė)	26,99	27,97	0,98	27,48
29.	Administratorius(-ė)	administratorius(-ė); bendrųjų reikalų skyriaus administratorius(-ė); bendrųjų reikalų skyriaus specialistas(-ė); referentas(-ė); biuro administratorius(-ė); turto valdymo administratorius(-ė); dokumentų valdymo administratorius(-ė); ūkvedys(-ė)	24,21	25,16	0,95	24,69
30.	Asistentas(-ė)	asistentas(-ė)	13,37	14,21	0,84	13,79

Detalūs skaičiavimai pateikiami 7 priede.

III.6. Pasiūlymai dėl fiksuotųjų darbo užmokesčio nebiudžetinių institucijų darbuotojams įkainių taikymo

Nebiudžetinių institucijų darbuotojų darbo užmokesčio teisės aktai nereglamentuoja, todėl nuo 2014-01-01 rekomenduojami taikyti fiksuotieji darbo užmokesčio nebiudžetinių institucijų darbuotojams įkainiai buvo nustatyti apskaičiuotus valandinius darbo užmokesčio vidutinius įkainius indeksavus atsižvelgiant į 2014 m. planuojamą BVP augimą (vadovaujantis FM prognozėmis, tikėtinas BVP augimas 2014 m. sieks 3,4 proc.).

8 lentelė. Nuo 2014-01-01 siūlomi taikyti fiksuotieji darbo užmokesčio nebiudžetinių institucijų darbuotojams įkainiai, Lt/val.

Eil. Nr.	Pareigybių grupė	Vidutinis DU (2012 ir 2013 m.)	Numatomas BVP augimas 2014 m.	Siūlomas fiksuotasis DU įkainis, atsižvelgiant į BVP
----------	------------------	--------------------------------	-------------------------------	--

		augimo prognozę		
		Lt/val.	Proc.	Lt/val.
1.	Institucijos vadovas(-ė)	93,48	3,4	96,66
2.	Vyr. finansininkas(-ė)	61,73	3,4	63,83
3.	Institucijos vadovo pavaduotojas(-a)/patarėjas(-a)	61,71	3,4	63,81
4.	Departamento direktorius	57,76	3,4	59,72
5.	Departamento direktoriaus pavaduotojas(-a)	54,5	3,4	56,35
6.	Ekspertas(-ė)	51,7	3,4	53,46
7.	Skyriaus vedėjas(-a)	49,55	3,4	51,23
8.	Vyresn. vadybininkas(-ė)	47,67	3,4	49,29
9.	Skyriaus vedėjo pavaduotojas(-ė)	43,33	3,4	44,8
10.	Tarnybos vadovas(-ė)	43,26	3,4	44,73
11.	Vyresn. inžinierius(-ė)	40,47	3,4	41,85
12.	Kokybės kontrolierius(-ė)	40,14	3,4	41,5
13.	Vidaus auditorius(-ė)	39	3,4	40,33
14.	Komunikacijos vadovas(-ė)	38,67	3,4	39,98
15.	Programos vadovas(-ė)	38,47	3,4	39,78
16.	Vyresn. teisininkas(-ė)	38,32	3,4	39,62
17.	Vyresn. projektų vadovas(-ė)	37,57	3,4	38,85
18.	Vyresn. finansininkas(-ė)/finansų analitikas(-ė)	37,09	3,4	38,35
19.	Teisininkas(-ė)	36,46	3,4	37,7
20.	Vadybininkas(-ė)	35,8	3,4	37,02
21.	Ekonomistas(-ė)/ekonomistas analitikas(-ė)	35,25	3,4	36,45
22.	Projektų vertinimo koordinatorius(-ė)	35,19	3,4	36,39
23.	IT analitikas/specialistas(-ė)	34,87	3,4	36,06
24.	Projektų finansų vadovas(-ė)/finansininkas(-ė)	31,73	3,4	32,81
25.	Projektų vadovas(-ė)	30,18	3,4	31,21
26.	Komunikacijos/personalo specialistas(-ė)	29,2	3,4	30,19
27.	Viešųjų pirkimų specialistas(-ė)	27,55	3,4	28,49
28.	Vyresn. administratorius(-ė)	27,48	3,4	28,41
29.	Administratorius(-ė)	24,69	3,4	25,53
30.	Asistentas(-ė)	13,79	3,4	14,26

Pagal fiksuotuosius darbo užmokesčio įkainius apmokama suma už ataskaitinį laikotarpį apskaičiuojama atitinkamos pareigybių grupės darbuotojo dirbtų valandų skaičių padauginus iš nustatyto fiksuotojo įkainio. Dirbtoms valandoms taip pat priskiriamas kitas laikas, už kurį teisės aktų nustatyta tvarka mokamas darbo užmokestis – t.y. kasmetinių atostogų laikas ir papildomų poilsio dienų, už kurias mokamas ne mažesnis kaip vidutinis darbo užmokestis ir kurios suteikiamos teisės aktuose nustatyta tvarka, laikas; taip pat ligos laikas, už kurį pašalpą moka darbdavys.

Jeigu ne visas darbuotojo institucijoje dirbtas laikas yra susijęs su 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimu, jo dalis, susijusi su šių funkcijų atlikimu, apmokama pagal fiksuotuosius įkainius taikant *pro-rata principą*. Techninės paramos gavėjas raštu nurodo, kokia darbo laiko dalis (procentais) yra skirta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimui. Tuo atveju, jeigu institucija 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklas apmoka 2014–2020 m. ES techninės paramos lėšomis, 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklos yra laikomas 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo veiklomis ir darbo laiko dalis administruojant 2007–2013 m. ES struktūrinę paramą yra laikoma darbo laiko dalimi administruojant 2014–2020 m. ES struktūrinius fondus.

Nuo kiekvienų metų sausio 1 d. taikytini fiksuotųjų darbo užmokesčio nebiudžetinių institucijų darbuotojams įkainių dydžiai indeksuojami ankstesnių metų pabaigoje, atsižvelgiant į LR finansų ministerijos paskelbtą planuojamą ateinančių metų BPV augimo prognozę.

III.7. Pridėtinių išlaidų vidutinių dydžių nustatymo metodas

Tyrimo metu analizuojant institucijų pateiktus istorinius 2012 m. duomenis apskaičiuoti pridėtinių išlaidų vidutiniai dydžiai.

Pridėtinėms išlaidoms priskirtos ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų patiriamos smulkios įprastinės išlaidos, suskirstytos į šias grupes:

- 1) biuro, kanceliarinių prekių ir prenumeratos paslaugų išlaidos;
- 2) telekomunikacijų (laidinio ir mobiliojo telefono ryšio, interneto) išlaidos;
- 3) kopijavimo, pašto ir kurjerių paslaugų išlaidos;
- 4) biuro ir IT įrangos priežiūros ir aptarnavimo išlaidos;
- 5) transporto priemonių eksploatavimo išlaidos (kuro, plovimo ir valymo, techninio aptarnavimo, draudimo išlaidos).

Į pridėtines išlaidas, kurioms skaičiuojami fiksuotieji įkainiai, neįtrauktos biuro, telekomunikacijų ar IT įrangos (ilgalaikio turto) įsigijimo, informacinių sistemų kūrimo ir programavimo paslaugų, nesusijusių su turimos įrangos priežiūra ir aptarnavimu, pirkimo išlaidos, transporto priemonių įsigijimo ir remonto išlaidos.

Remiantis 2012–2013 m. atliktais pridėtinių išlaidų fiksuotųjų įkainių tyrimų praktika² ir siekiant užtikrinti nesudėtingą fiksuotųjų įkainių taikymą ir administravimą, pridėtines išlaidas nuspręsta susieti su darbo laiku – t.y. apskaičiuoti vidutiniai pridėtinių išlaidų dydžiai vienai darbo institucijoje valandai, atsižvelgiant į vidutinį metinį užimtų darbo vietų (etatų) skaičių institucijoje bei 2012 m. metinį darbo valandų skaičių (2010 darbo valandų, esant 5 darbo dienų savaitei).

Tyrimo metu buvo apskaičiuoti vidutiniai valandiniai pridėtinių išlaidų įkainiai kiekvienai institucijai ir kiekvienai išlaidų grupei, ir nustatytas vidutinis valandinis įkainis kiekvienai išlaidų grupei (atsižvelgiant į nedidelę kintamųjų imtį – 19 pozicijų, po 1 kiekvienai institucijai, buvo apskaičiuotas paprastas aritmetinis vidurkis).

Bendras (visų išlaidų grupių) vidutinis pridėtinių išlaidų įkainio dydis buvo apskaičiuotas pagal formulę:

$$V_{I_{PI}} = K1 + K2 + K3 + K4 + K5, \text{ kur}$$

K1 – biuro, kanceliarinių prekių ir prenumeratos paslaugų išlaidų aritmetinio vidurkio reikšmė;

K2 – telekomunikacijų išlaidų aritmetinio vidurkio reikšmė;

K3 – kopijavimo, pašto ir kurjerio paslaugų išlaidų aritmetinio vidurkio reikšmė;

K4 – biuro ir IT įrangos priežiūros ir aptarnavimo išlaidų aritmetinio vidurkio reikšmė;

K5 – transporto priemonių eksploatavimo išlaidų aritmetinio vidurkio reikšmė.

Atsižvelgiant į institucijų vykdomas techninės paramos funkcijas, iškelta prielaida, kad įgyvendinančiosios institucijos gali patirti daugiau pridėtinių išlaidų negu kitos institucijos (ministerijos, departamentai ir kitos ES struktūrinės paramos administravimo sistemos institucijos), todėl nuspręsta apskaičiuoti atskirus vidutinius pridėtinių išlaidų įkainius įgyvendinančiosioms ir kitoms institucijoms. Prielaida buvo patvirtinta – įgyvendinančiosios institucijos vidutiniškai patiria daugiau biuro ir kanceliarinių prekių, telekomunikacijų bei kopijavimo, pašto ir kurjerių paslaugų išlaidų. Nustatyti bendri

² Atlikti fiksuotųjų įkainių tyrimai skelbiami www.esparama.lt

vidutiniai pridėtinių išlaidų dydžiai sudaro 1,72 lt/val. įgyvendinančiose institucijose ir 1,4 lt/val. kitose institucijose.

Detalūs skaičiavimai pateikiami 8 priede.

III.8. Pasiūlymai dėl pridėtinių išlaidų fiksuotųjų įkainių taikymo

Pridėtinių išlaidų fiksuotuosius įkainius rekomenduojama taikyti 2014–2020 m. laikotarpio ES techninės paramos lėšų gavėjams, atsižvelgiant į dirbtų valandų administruojant 2014–2020 m. ES struktūrinius fondus, skaičių. Tuo atveju, jeigu institucija 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklas apmoka 2014–2020 m. ES techninės paramos lėšomis, 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklos yra laikomas 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo veiklomis ir dirbtų valandų skaičius administruojant 2007–2013 m. ES struktūrinę paramą yra laikomas dirbtų valandų skaičiumi administruojant 2014–2020 m. ES struktūrinius fondus.

Nuo 2014-01-01 rekomenduojami taikyti pridėtinių išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai buvo nustatyti vidutinius pridėtinių išlaidų dydžius indeksavus atsižvelgiant į 2013 m. ir 2014 m. planuojamą infliaciją (vadovaujantis FM 2013 m. rugsėjo 10 d. prognozėmis, tikėtina 2013 m. infliacija sudarys 1,3 proc., o 2014 m. infliacija - 1,6 proc.), kadangi infliacijos veiksnys geriausiai atspindi prekių ir paslaugų kainų augimą.

Nuo 2014-01-01 rekomenduojami taikyti pridėtinių išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai yra:

Įgyvendinančiosioms institucijoms – 1,77 lt/val.;

Kitiems ES techninės paramos gavėjams – 1,44 lt/val.

Siekiant supaprastinti fiksuotųjų įkainių apskaitą, pridėtines išlaidas siūloma skaičiuoti už tą patį valandų skaičių, už kurį skaičiuojami fiksuotieji darbo užmokesčio įkainiai (t.y. įtraukiant kasmetinių atostogų bei dviejų pirmųjų ligos dienos laikotarpius), juolab, kad dalis pridėtinių išlaidų yra patiriama ir šiais laikotarpiais, - pvz. interneto ryšio ar biuro įrangos aptarnavimo paslaugų sutartys dažniausiai sudaromos nustatytam laikotarpiui, neatsižvelgiant į dirbtų valandų kiekio pokyčius.

Nuo kiekvienų metų sausio 1 d. taikytini pridėtinių išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai indeksuojami ankstesnių metų pabaigoje, atsižvelgiant į LR finansų ministerijos paskelbtą planuojamą ateinančių metų infliacijos prognozę.

III.9. Patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidų vidutinių dydžių nustatymo metodas

Tyrimo metu analizuojant institucijų pateiktus istorinius 2012 m. duomenis apskaičiuoti patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidų vidutiniai įkainiai.

Patalpų išlaikymo išlaidoms priskiriamos:

- 1) Komunalinių paslaugų išlaidos (šildymo, elektros, dujų, vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo išlaidos);
- 2) Patalpų priežiūros išlaidos (valymo, draudimo, apsaugos, šiukšlių išvežimo, teritorijos priežiūros, ūkinių prekių įsigijimo išlaidos).

Tyrimo metu buvo apskaičiuoti vidutiniai patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidų įkainiai kiekvienai institucijai. Patalpų išlaikymo (komunalinių paslaugų ir patalpų priežiūros išlaidų) vidutiniai dydžiai (lt/m² per mėnesį) apskaičiuoti visoms institucijos patalpoms, neišskiriant nuomojamų ir turimų nuosavybės teise. Nuomojamoms patalpoms apskaičiuoti vidutiniai nuomos įkainiai (lt/m² per mėnesį) – visas ar dalį patalpų 2012 metais nuomojosi 10 iš 18 duomenis pateikusių institucijų (viena iš jų –

neatlygintinai, pagal panaudos sutartį). Palyginimui, taip pat buvo apskaičiuotos išlaidos 1 etatui (per mėnesį).

2012 m. keitėsi dviejų institucijų (LR finansų ministerijos ir UAB „Invega“) nuomojamų patalpų plotas. Kadangi LR finansų ministerija pateikė suminius komunalinių paslaugų išlaidų ir patalpų priežiūros išlaidų duomenis už visus 2012 m., kurių neįmanoma atskirti, tyrimo tikslams buvo nustatyti 2012 m. finansų ministerijos ir UAB „Invega“ patalpų plotų vidurkiai ir, atitinkamai, apskaičiuotos išlaidos vienam kv. m.

Detalūs skaičiavimai pateikiami 9 priede (atsižvelgiant į duomenų konfidencialumą ir į tai, kad patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidoms fiksuotieji įkainiai nustatyti nebuvo 9 tyrimo priedas nėra skelbiamas viešai).

Išanalizavus skaičiavimų rezultatus paaiškėjo dideli skirtumai tarp patalpų išlaikymo ir nuomos vidutinių išlaidų dydžių – esant 18 institucijų imčiai, 1 kv. m. išlaikymo išlaidos skirtingose institucijose svyruoja daugiau negu 3 kartus (nuo 6,21 lt/m² iki 21,8 lt/m² per mėnesį arba nuo 111,55 iki 392,72 lt/etatui per mėnesį). Nuomos išlaidos, esant 9 institucijų imčiai, taip pat svyruoja daugiau negu 3 kartus (nuo 21,83 lt/m² iki 65,11 lt/m²).

Patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidas sąlygoja daug veiksnių, kurių institucijos negali įtakoti – pastato energetinis efektyvumas, šildymo būdas, pastato vieta, pastatymo metai, natūralus apšvietimo lygis, ir pan., o patalpų išlaikymo ir nuomos išlaidos sudaro nemažą techninės paramos išlaidų dalį. Esant tokiems ženkliais išlaidų skirtumams tarp institucijų, šioms išlaidoms nerekomenduojama nustatyti fiksuotųjų įkainių.

III.10. Komandiruočių į užsienį išlaidų vidutinių dydžių nustatymo metodas

Komandiruočių į užsienį išlaidoms priskirtos šios įprastinės išlaidos, patirtos ES paramos valdymo ir kontrolės sistemoje dalyvaujančių institucijų:

- 1) kelionės į paskirties šalį ir atgal išlaidos;
- 2) apgyvendinimo paskirties šalyje išlaidos;
- 3) dienpinigių paskirties šalyje išlaidos;
- 4) išlaidos vizoms;
- 5) kitos komandiruotės išlaidos (sveikatos draudimo išlaidos, miesto ekologiniai mokesčiai).

➤ **Kelionės išlaidos** apskaičiuotos atlikus skrydžių į visas ES šalių sostines iš Vilniaus ir atgal rinkos tyrimą (tyrimo prielaidos ir rezultatai pateikiami 11 Tyrimo ataskaitos priede), kadangi istorinių duomenų buvo per mažai, kad būtų galima nustatyti patikimus kelionės išlaidų vidurkius (tik į 11 ES valstybių buvo skrista ne mažiau kaip 5 kartus, dalies komandiruočių kelionių išlaidos buvo kompensuojamos kitos institucijos (pvz., Europos Komisijos)). Pagal istorinius duomenis buvo apskaičiuota tik vidutinė kelionės trukmė (žr. Tyrimo ataskaitos 10 priedą), į kurią buvo atsižvelgta planuojant skrydžių datas rinkos tyrimo metu.

➤ **Dienpinigių išlaidos** apskaičiuotos nustatytą vienos paros dienpinigių normą atitinkamoje šalyje padauginus iš planuojamos komandiruotės trukmės (apskaičiuotos reikšmės, kai komandiruotės trukmė siekia nuo 1 iki 5 dienų), grįžimo dienos dienpinigių normą sumažinus 50 procentų³. Vienos paros dienpinigių išlaidų įkainis kiekvienai šaliai nustatytas pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. 1K-285 „Dėl finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymo Nr. 116 „Dėl dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų vykstantiems į užsienio komandiruotes“ pakeitimo patvirtintas dienpinigių normas (aktualios normos galioja nuo 2013 m. rugpjūčio 20 d.).

³ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 74-2555; Žin., 2013, Nr. 43-2122)

➤ **Apgyvandinimo išlaidos** apskaičiuotos nustatyta vienos paros gyvenamojo ploto dienos normą atitinkamoje šalyje padauginus iš planuojamos komandiruotės trukmės (apskaičiuotos reikšmės, kai komandiruotės trukmė siekia nuo 1 iki 5 dienų). Vienos paros apgyvandinimo išlaidų dydis kiekvienai šaliai nustatytas pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. 1K-285 „Dėl finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymo Nr. 116 „Dėl dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų vykstantiems į užsienio komandiruotes“ pakeitimo patvirtintas gyvenamojo ploto nuomos normas (aktualios normos galioja nuo 2013 m. rugpjūčio 20 d.).

➤ tyrimo metu analizuojant istorinius duomenis nustatyta, kad nei vienu atveju **išlaidų vizoms** patirta nebuvo.

Komandiruočių į užsienį fiksuotuosius įkainius siūloma nustatyti pagal apskaičiuotas bendras kelionės išlaidų, kitų komandiruotės išlaidų, dienpinigių ir apgyvandinimo išlaidų sumas kiekvienai ES valstybei, kai numatoma komandiruotės trukmė sudaro nuo 1 iki 5 dienų.

Rekomenduojami taikyti užsienio komandiruočių išlaidų fiksuotieji dydžiai, neįskaitant dalyvio mokesčio, nustatyti 12-me ir 13-me Tyrimo ataskaitos prieduose (atitinkamai, 12 priede nustatyti fiksuotųjų įkainių dydžiai įskaitant tarptautinės kelionės išlaidas, o 13 priede – jų neįskaitant (tais atvejais, kai kelionės išlaidas apmoka kitos šalies institucija). Siekiant administravimo paprastumo, rekomenduojama naudoti iki sveikųjų skaičių suapvalintus fiksuotųjų įkainių dydžius.

Dalyvio mokesčio išlaidos buvo patirtos tik 131 komandiruotėje iš 339 (38,6%) ir jas patyrė ne visos institucijos. Šių išlaidų sumos labai skyrėsi ir svyravo nuo 794,14 Lt iki 12281,30 Lt vienai komandiruotei. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad tik dalis komandiruočių į užsienį yra susijusios su dalyvavimu renginiuose, todėl dalyvio mokesčio išlaidų siūloma neįtraukti į fiksuotuosius komandiruočių į užsienį įkainių dydžius ir už tokias išlaidas atsiskaityti pateikiant išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus.

III.11. Pasiūlymai dėl komandiruočių į užsienį fiksuotųjų įkainių taikymo

Komandiruočių į užsienį fiksuotuosius įkainius rekomenduojama taikyti 2014–2020 m. laikotarpio ES techninės paramos lėšų gavėjams, kurių darbuotojai vyksta į užsienio komandiruotes šalyse, kurioms nustatyti fiksuotieji komandiruočių į užsienį įkainiai.

Komandiruočių į kitas, čia nenurodytas, šalis išlaidos apmokamos pagal išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus.

Dalyvio mokesčio išlaidos visais atvejais apmokamos pagal išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus.

Tai, ar komandiruotė yra susijusi su ES struktūrinių fondų administravimu, yra nustatoma įvertinus komandiruotės susitikimų/renginių darbotvarkę ir pobūdį. Jeigu 50 ir daugiau procentų komandiruotės darbo laiko yra skirta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimui, visos komandiruotės išlaidos apmokamos taikant nustatytus fiksuotuosius įkainius. Tuo atveju, jeigu institucija 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklas apmoka 2014–2020 m. ES techninės paramos lėšomis, 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklos yra laikomas 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo veiklomis ir apmokamos taikant nustatytus fiksuotuosius įkainius. Kitu atveju – komandiruotės išlaidos laikomos netinkamomis kompensuoti iš 2014–2020 m. techninės paramos lėšų.

Kelionių kainų indeksavimas atsižvelgiant į infliaciją ar BVP augimą nėra rekomenduojamas, kadangi lėktuvų bilietų kainos labiausiai įtakoja skrydžių operatorius ir/ar maršrutas (tiesioginis ar su persėdimais). Kadangi operatorių ir maršrutų pasiūla dažnai kinta, rekomenduojama periodiškai (rinkoje atsiradus (išnykus) naujiems skrydžių operatoriams, maršrutams ar pastebėjus ženklų kainų pokytį) atnaujinti kelionių kainų rinkos tyrimą pagal Tyrimo ataskaitos 11 priede nustatytas prielaidas.

III.12. Pasiūlymai dėl komandiruočių Lietuvos Respublikos teritorijoje fiksuotųjų įkainių taikymo

Komandiruočių Lietuvos Respublikos teritorijoje transporto išlaidoms rekomenduojama taikyti 0,33 lt/km (su PVM) fiksuotąjį įkainį, nustatytą Europos socialinio fondo agentūros 2013 m. gruodžio 3 d. parengtame Fiksuotojo įkainio, apmokant projektų vykdančiojo personalo ir dalyvių komandiruočių ir kelionių metu patiriamas transporto išlaidas, nustatymo tyrime (toliau – ESFA kelionių tyrimas). Vykstant tarp miestiniais maršrutais, taikomi ESFA kelionių tyrimo 3 priede nustatyti atitinkami fiksuotieji įkainiai. Jeigu vykstama maršrutu, kuris nėra nustatytas 3 priede, turi būti nurodomas faktiškai nuvažiuotas kilometrų skaičius, o tinkamų finansuoti išlaidų suma nustatyta pritaikius nustatytą vieno kilometro fiksuotąjį įkainį. Fiksuotieji transporto išlaidų Lietuvos Respublikos teritorijoje įkainių dydžiai gali būti keičiami pasikeitus ESFA kelionių tyrimo nustatytiems dydžiams (atnaujinus tyrimą).

Dienpinigiams Lietuvos Respublikos teritorijoje rekomenduojama taikyti 19,5 Lt už dieną (pradedant nuo antros komandiruotės dienos) fiksuotąjį įkainį, apskaičiuotą vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimo „Dėl tarnybinių komandiruočių apmokėjimo biudžetinės įstaigose taisyklių patvirtinimo“ 17.1 punktu (15 procentų nuo nustatytos bazinės socialinės išmokos, kuri Tyrimo metu sudarė 130 Lt.). Fiksuotasis dienpinigių Lietuvos Respublikos teritorijoje įkainio dydis gali būti keičiamas pasikeitus Lietuvos Respublikos teisės aktams, kuriais nustatomas bazinės socialinės išmokos dydis ir (arba) tarnybinių komandiruočių išlaidų Lietuvos Respublikoje apmokėjimo reglamentavimas.

Tai, ar komandiruotė yra susijusi su 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimu, yra nustatoma įvertinus komandiruotės susitikimų/renginių darbotvarkę ir pobūdį. Jeigu 50 ir daugiau procentų komandiruotės darbo laiko yra skirta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimui, visos komandiruotės išlaidos apmokamos taikant nustatytus fiksuotuosius įkainius. Tuo atveju, jeigu institucija 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklas apmoka 2014–2020 m. ES techninės paramos lėšomis, 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklos yra laikomas 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo veiklomis ir apmokamos taikant nustatytus fiksuotuosius įkainius. Kitu atveju – komandiruotės išlaidos laikomos netinkamomis kompensuoti iš 2014–2020 m. techninės paramos lėšų.

Kitos komandiruočių Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidos (pavyzdžiui, apgyvendinimo išlaidos, dalyvio mokesčio iš pan. išlaidos) apmokamos pagal išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus.

IV. PASIŪLYMAI DĖL ATSISKAITYMO UŽ FIKSUOTUOSIUS ĮKAINIUS

Teikdamas mokėjimo prašymus, išlaidoms, kurios taikomi fiksuotieji įkainiai, pagrįsti, projekto vykdytojas neteikia išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentų. Fiksuotųjų įkainių kiekybinio rezultato pasiekimui įrodyti privalomų teikti dokumentų sąrašus nustato Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

Rekomenduojami dokumentai yra šie:

- **Darbo užmokesčio** fiksuotųjų įkainių kiekybiniam rezultatui pagrįsti:
 - o Suvestinė pažyma dėl 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo funkcijas vykdančių darbuotojų darbo užmokesčio apskaičiavimo taikant fiksuotuosius įkainius (Tyrimo ataskaitos 15 priedas);
 - o Dokumentai, kuriuose nustatomos asmens darbo funkcijos, pavyzdžiui, darbo sutartys arba jų išrašai ir/ar kiti dokumentai, kuriuose nustatoma valstybės tarnautojo kategorija, biudžetinės įstaigos darbuotojui taikomas koeficientas, kitos ES paramą administruojančios institucijos darbuotojo pareigybės;
 - o Dokumentai dėl valstybės tarnautojo ar darbuotojo darbo laiko pro-rata dalies, skirtos 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimui, nustatymo.
- **Pridėtinių išlaidų** fiksuotųjų įkainių kiekybiniam rezultatui pagrįsti:
 - o Suvestinė pažyma dėl 2014–2020 m. techninės paramos gavėjų institucijų pridėtinių išlaidų apskaičiavimo taikant fiksuotuosius įkainius (Tyrimo ataskaitos 16 priedas);

- **Komandiruočių į užsienį išlaidų** fiksuotųjų įkainių kiekybiniam rezultatui pagrįsti:
 - Suvestinė pažyma dėl 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo funkcijas vykdančių darbuotojų užsienio komandiruočių išlaidų apskaičiavimo taikant fiksuotuosius įkainius (Tyrimo ataskaitos 17 priedas);
 - Komandiruotės susitikimų ir renginių darbotvarkės ar programos, jei nėra – kelionės ataskaitos, protokolai ar lygiaverčiai kelionės rezultato pagrindimo dokumentai;
- **Komandiruočių Lietuvos Respublikos teritorijoje kiekybiniam rezultatui pagrįsti:**
 - Suvestinė pažyma dėl 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo funkcijas vykdančių darbuotojų komandiruočių Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidų apskaičiavimo taikant fiksuotuosius įkainius (Tyrimo ataskaitos 18 priedas);
 - Komandiruotės susitikimų ir renginių darbotvarkės ar programos, jei nėra – kelionės ataskaitos, protokolai ar lygiaverčiai kelionės rezultato pagrindimo dokumentai.

Pasikeitus Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytiems dydžiams (normoms), kuriais vadovautasi nustatant fiksuotųjų įkainių dydžius ir (ar) kurie sudaro sudėtinę fiksuotojo įkainio dalį, fiksuotųjų įkainių dydžiai turi būti perskaičiuojami (indeksuojami). Nauji fiksuotųjų įkainių dydžiai taikomi nuo atitinkamo teisės akto pasikeitimo įsigaliojimo dienos.

Jeigu su 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo funkcijų atlikimu susijusi tik dalis atitinkamos kategorijos išlaidų, ši dalis apmokama pagal fiksuotuosius įkainius taikant *pro-rata principą* (nustačius techninei paramai tenkantį atitinkamų išlaidų matavimo vienetų kiekį – pavyzdžiui, jeigu institucijoje ES struktūrinių fondų administravimo funkcijų vykdymui skirta 30 proc. laiko, pagal fiksuotuosius įkainius apmokama už 30 proc. institucijoje dirbtų valandų). Techninės paramos gavėjas raštu nurodo, kokia išlaidų (procentais) dalis yra skirta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimui. Tuo atveju, jeigu institucija 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklas apmoka 2014–2020 m. ES techninės paramos lėšomis, 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo veiklos yra laikomos 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų administravimo veiklomis.